

bi tudi ne bilo varno v tedanjem času. Bil je obsojen tudi v ječo, katero mu je pa papež odpustil, samo odločil je mu, da ima stanovati v vili velikega vojvode „Trinità“ del Monte. Čez malo časa se mu je dovolilo, da sme v Sieno k svojemu prijatelju nadškofu Piccolominiju. Pozneje se mu je dovolilo preseliti se v Florencijo, kjer se mu je odkazalo bivališče v vili Arcetri.

Tukaj se je učenjak še nekaj časa bavil z znanstvenimi preiskavami, dokler ni oslepil na obeh očesih. Dne 8. januarja 1642 je pa prejemši svete zakramente za umirajoče izdihnil svojo dušo. Znanost, za katero je on toliko storil, se je pa mogočno dalje razvijala. Njegova dela so se marljivo prebirala, če tudi so bila prepovedana. Okrog 1820. leta se je tudi duhovsko oblastvo izrecno izreklo, da se nauk o gibanju zemlje sme zmatrati za resnico in 1835. leta so Galilejeve knjige izginile iz zapisnika prepovedanih knjig. Sicer se pa že dolgo poprej niso delale nobene ovire novim zvezdoznanskim naukom, o katerih so se bogoslovci preverili, da niso v nasprotju s svetim pismom.

Postopanje Galilejevih nasprotnikov se pa da nekoliko opravičevati. Vsaj je občno znano, da tedaj niso tudi protestantski duhovniki, če tudi so hoteli veljati za nekeke svobodnjake, nič posebno čislali znanosti. Kako je o znanstvu sodil Luter sam! Če so tudi dominikanci in jezuitje nasprotovali Galileju, vendar se mora priznati, da so baš udje teh dveh redov mnogo storili za znanost in nekako pripravili tla za Galilejevo delovanje. Omenimo le Alberta Magnusa. Skoro dva tisoč let je veljal Aristotelov nauk skoro za neopovrgljivo resnico in je torej jako naravno, da ga je bilo težko izkoreniniti. Posebno, ker tedaj tudi ni bila matematika še tako razvita in tudi ni bilo še potrebnih instrumentov, da bi se vse moglo tako dokazati, kakor sedaj. Poleg tega je pa Galilej sam imel malo preostro pero in je s tem večkrat tudi po nepotrebnem razdražil nasprotnike. Vsaj še dandanes večkrat vidimo, kake strasti se vzbujajo pri tacihi polemikah.

Zaslug tega velicega moža za znanost, pa tudi ni lahko dovolj oceniti. On je v mnogem ledino oral. Treba mu je bilo sproti popolnjevati matematične nauke, da je mogel nadaljevati mehanične študije, izumljevati je moral razne instrumente in priprave. Tedaj še ni bilo tacihi zavodov za znanstvene preiskave, kakor so dandanes. Zatorej se njegovi odločnosti, njegovim vspehom ne moremo dovolj načuditi in biti mu dovolj hvaležni.

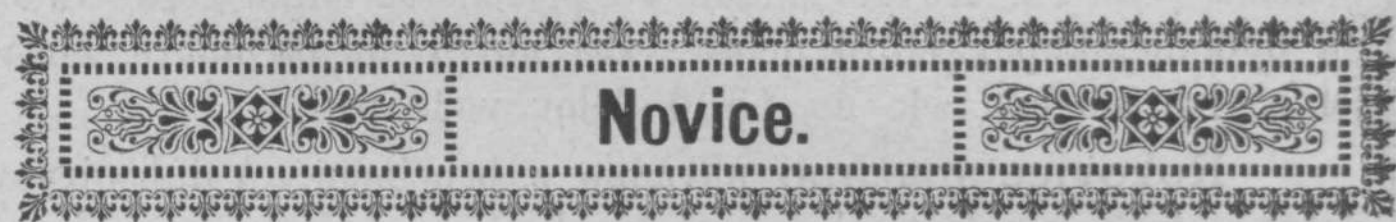
Poučni in zabavni drobiž.

Kitajski papirni denar XIII. stoletja. Kitajci so po poročilih znanega potovalca Marko Pola imeli že v trinajstem stoletju papirni denar. Ponarejalci denarja so se tedaj kaznovali s smrtjo.

Svetoči hrošči. V zapadni Indiji žive hrošči, ki zvečer svetijo, kakor luč. Pri njih svetlobi se more čitati. Ta hrošč gre zvečer iskat hrano in ta čas prav svojevoljno nadomestuje luč, zdaj sveti bolj, zdaj manj. Razvoj tega hrošča traja dve leti. Ti hrošči se lahko hranijo s sladkorjem. Sedaj jih imajo nekateri bogati Američani po hišah. Zatoraj se sedaj drago prodajajo.

Daljava zemlje od solnca. Dosedaj se je mislilo, da je solnce 153,000.000 kilometrov oddaljeno od zemlje. Po novjših preiskavah berlinskega profesorja Auversa, je pa solnce samo 148,138.000 kilometrov oddaljeno od zemlje.

Lermantov v latinščini. Nekdo je prevel Lermantovo pesem „Tri palme“ na latinski jezik. Izvirnik je jako lep ali o latinskem prevodu se pa to trditi ne more.

Novice.

† **Nadvojvodinja Ludovika Bavarska.** Presvitlo vladarsko rodovino in ž njo gotovo vse pri vsaki priliki sočuteče avstrijske narode zadela je zopet bridka izguba. Umrila je dne 26. t. m. v jutro vojvodinja Ludovika Bavarska mati naše presvitke cesarice Elizabete v visoki starosti 84 let. Pokojnica porodila se je dne 30. avgusta 1808 v Monakovem in se je zaročila dne 9. septembra 1828 z Maksimilijanom, vojvodom Bavarskim, kateri je l. 1888 umrl. Zadnje leta živela je pokojna vojvodinja bolj za se in sicer najraje na svojem gradu v Tegernsee, kjer jo je njena hčer, naša presvitla cesarica, večkrat obiskala.

— **Vesel dogodek v presvitli cesarski rodovini.** Nadvojvodinja Marija Valerija, najmlajša hči našega presvitlega cesarja in soproga nadvojvode Franca Salvatorja povila je srečno dne 27. t. m. v jutro hčerko. Ona in dete počutita se prav povoljno.

— **Osobne vesti.** Nj. Veličanstvo presvitli cesar imenoval je župnika pri sv. Jakobu v Ljubljani g. Iv. Rozmana za častnega kanonika — Gg. okrajna komisarja grof Margheri in baron Schönberger imenovana sta vladnim tajnikom na Kranjskem.

† **Ivan Železnikar.** Neizprosna smrt posegla je zopet v vrsto naših rodoljubov in položila v prerani grob odločnega zagovornika narodnih svetinj. Umril je dne 26. t. m. dopoldne po dolgi in zelo mučni bolezni, previden se sv. zakramenti za umirajoče, g. Ivan Železnikar, 52 let star, zapustivši vdovo in 5 nedoraslih otrok. Pokojnik rodil se je dne 28. decembra 1839. l. v Stiški vasi pri Cerkljah na Gorenjskem. Gimnazij dovršil je v Ljubljani 1858. l., bil potem nekoliko let slušatelj na juridični fakulteti na Dunaji, od l. 1863. do l. 1881. pa je skoraj ves čas služil v pisarni g. notarja Rateja v Slovenski Bistrici. Po smrti nepozabnega pisatelja Jurčiča pa je prevzel uredništvo Slovenskega Naroda. Svoje dni pisal je tudi v druge časnike in tudi „Novice“ priobčile so v prejšnjih letih razne njegove spise. Naj v miru počiva!

— **Naša društva.** Slovensko učiteljsko društvo je zborovalo dne 28. decembra dopoldne v mestni dvorani. Navzočnih je bilo 44 učiteljev in 9 učiteljic, katere je pozdravil predsednik, nadučitelj Žumer, ki je povdarjal v svojem govoru naklonjenost visoke c. kr. deželne vlade in zasluge visokorodnega g. dež. predsednika za društvo, ter priporočal učiteljstvu slogo. — Potem je poročal tajnik Furlan o društvenem delovanju, o odborovih sejah, društvenih zvezah in končal z vspodbudo učiteljstvu, da bi v prosep društva delovalo s tem, da duševno in gmotno podpira „Učit. Tovariša“, ki bo odslej društvena last. — Blagajnik Kokalj poročal o društvenem denarnem stanju; poročilo povzamemo, da ima društvo 82 gl. 31 kr. premoženja. Za pregledovalce računov se izvolijo učitelji: L. Armič, J. Dimnik in M. Josin. Knjižničar Fr. Kokalj poročal, da šteje knjižnica 378 knjig in 28 zvezkov. — Zbor mu izreče za trud zahvalo. Pri razgovoru o društvenem gasilu je bilo izraženih več želj, ki se bodo uresničile, ako bo našel list zadostno podpore. — V odbor so bili izvoljeni gg.